

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •
ILLUSTRERADT MAGASIN

KARLSHAMN, 250 ÅR DEN 20 OKTOBER. — EFTER FOTO.

20:DE ÅRG.

DEN 3 NOVEMBER 1918

N:o 5

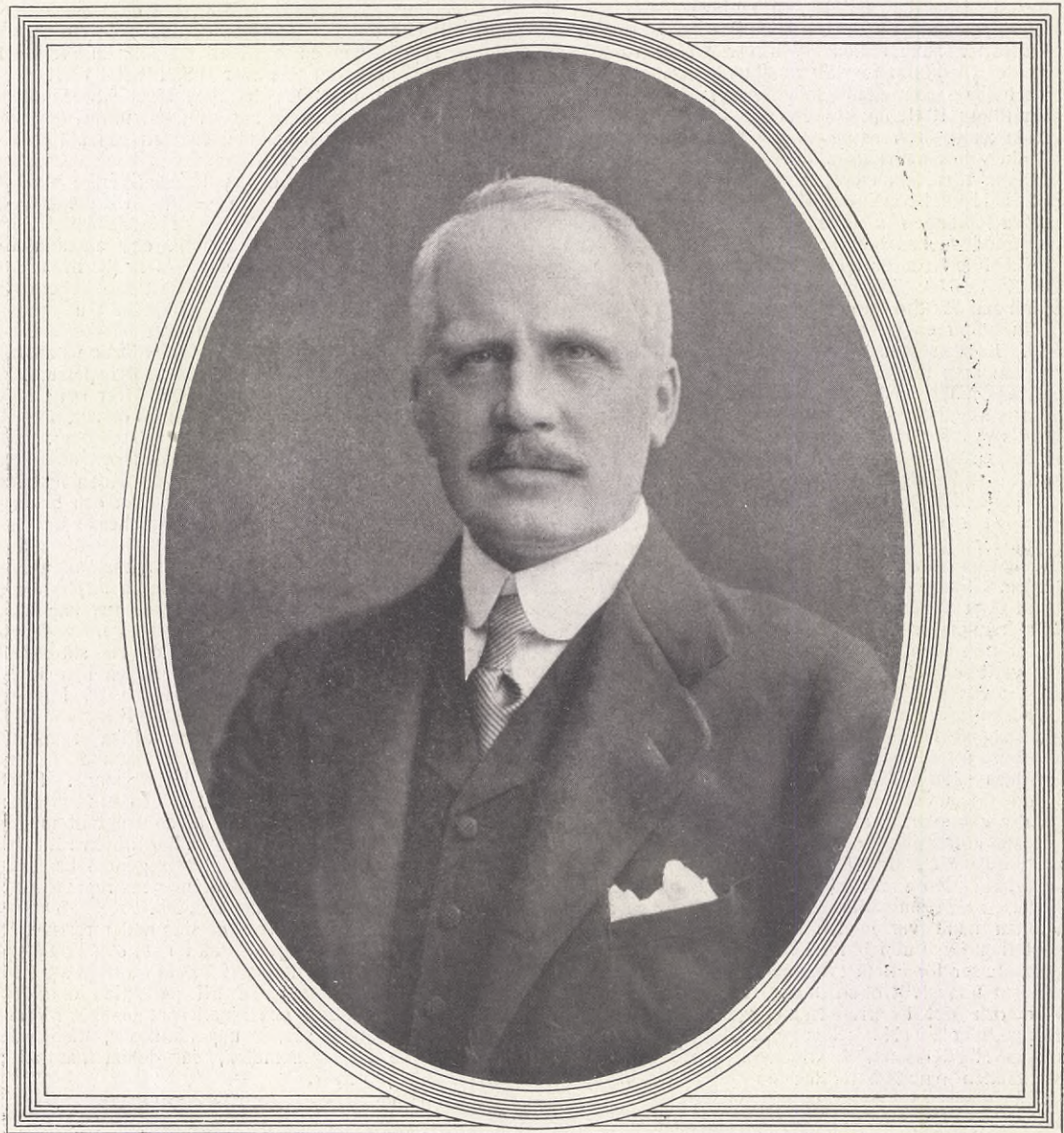

Foto. Wiklund, Stockholm.

Klischeé Bengt Sjögren.

Carlskrona

Den oerhörda utveckling på alla områden af svenskt näringslif, hvilken karakteriserar de senaste decennierna och som visserligen störts, men ingalunda afbrutits af världskriget, har gifvetvis ställt de största kraf på landets finansinstitutioner och på dessas ledande män.

Som en af de starkaste och mest ansedda af dessa senare, med sällspord initiativkraft och framsynthet, framstår Stockholms Handelsbanks chef, v. hradshöfding Carl Frisk.

Denne storstilade finansman har också att stödja sig på en utbildnings- och verksamhetsbana, som låtit hans afgjorda begäfnig komma till sin rätt och blifva i hög grad fruktbringande.

Född i Hudiksvall 1866 och student 1883 var Frisk redan 1887 färdig med sina juridiska universitetsstudier, så att han vid 21 års ålder kunde gifva sig ut i världen med den bästa förutsättning att samla praktiska ertarenheter på det ekonomiska och finansiella lifvets område. Under åren 1887—1890 arbetade han på affärskontor i Paris och London, återvände därefter till den juridiska ämbetsmannabanan i Sverige och förvärfvade domaremeriter, men följde därefter sin egentliga kallelse, till en början som kanslist i Riksbanken samt såsom notarie i Bankoutskottet m. m.

Därefter lämnar han på allvar statstjänsten och inträder i ledningen för Stockholms Inteckningsgarantiaktiebolag såsom dess kassadirektör, där han är verksam till år 1901, då han övergår till Stockholms Enskilda bank. Här är han under ett betydelsefullt decennium dels kassadirektör och dels vice verkställande direktör tills han i början af 1911 kallas till Stockholms Handelsbank för att vid Louis Fränkels sida utföva ledningen af detta, vid denna tid mäktigt framträdande bankinstitut.

Vid Fränkels bortgång, knappt ett halfår därefter, blir Frisk den själfskrifne mannen att helt öfvertaga ledningen för Stockholms Handelsbank.

Nu börjar en tid af enastående expansion för banken. Landets industrier och export nå en utveckling, hvarom man tidigare knappast vågat drömma, svensk företagsamhet vaknar upp och värden framskapas ur våra slumrande naturtillgångar. I Sverige har man dittills vant sig vid att för finansiella kraf från icke blott statens utan också från den privata företagsamhetens sida hufvudsakligen förlita sig på utlandet. Sverige var ett kapitalfattigt land. Man måste söka förbindelse med de stora kontinentala eller brittiska finansgrupperna för att skaffa lånemedel åt s'at och kommuner såväl som rörelsekapital för den industriella utvecklingen. Stockholms Handelsbank hörde genom sina förnämliga utlandsförbindelser till de mest anlitade och framgångsrika förmedlarne af dessa lånetransaktioner från svensk sida, men bankdirektör Frisk torde ha varit en af de första, som klart insåg, att den snabbt växande exporten och den förbättrade handelsbalansen snart måste sätta Sverige i stånd att finansiera sig själf. Det blef för honom tydligt, att tiden var inne att tillvarataga landets inre finansiella styrka för dess egen vidare utveckling och att banktekniskt i god tid organisera en sådan svensk nyorientering på det ekonomiska området.

Själf norrlänning och med en grundlig kannedom om nordsvenska förhållanden var han viss om att Norrlandsindustrien skulle utgöra den mest betydelsefulla faktorn i den omhvälfning, som förestod, och att det i första hand var med norrlänningarna som ett centralt finansinstitut i hufvudstaden borde fördjupa sina förbindelser för att få grunden lagd till sin insats för svenskt finansiellt oberoende. Han hade snart planen klar, och det i norrländska bygder vidtomfattande Bankaktiebolaget Norra Sverige införlifvades med Stockholms Handelsbank, hvarigenom den stockholmska storbanken omedelbart fick en vid förgrening ute i

landet. Expansionen fortsattes konsekvent efter samma riktlinjer med den verkan, att då världskriget kom och gjorde sina verkningar gällande, utländska krediter redan väsentligt voro aflösta af svenskt spar-kapital, ja, att omsider detta senare allt rikligare uppsamladt och organiseradt kunde finansiera icke blott oerhördt högt uppdrifna statsbehof samt en exemplös industriell expansion, utan att det också blef möjligt att under gynnsamma betingelser till landet återinlösa förra tiders utlandskrediter.

Det är visserligen ett omslag, som hela vårt bankväsen varit med om och hvari alla våra banker af betydighet har sin delaktighet, men bankdirektör Frisk är en af de föregångsmän, som tidigast och klarast anade utvecklingen och som resolut inrättade sitt institut därefter.

Fortsättningen har genomförts lika konsekvent som energiskt. Handelsbankens förbindelser med Norrland och mellansverige fördjupades ytterligare genom upptagandet af en del lokala bankinstitut i den stora organisationen samt bragtes slutligen till fulländning genom fusionen med Norrlandsbanken.

Göteborgs växande betydelse som den hufvudsakliga utfartsorten för den transoceaniska exporten föranledde Handelsbanken omsider att söka direkt lokal anslutning med det mäktiga affärlifvet i rikets förnämsta sjöfartsort. Och det sista ledet i Stockholms Handelsbanks utveckling har slutligen blifvit den nyligen träffade öfverenskommelsen med bankaktiebolaget Södra Sverige, hvarigenom denna bank med sina förgreningar i mellers'a och sydligaste Sverige anslutit sig till Handelsbanken, som därtill fullt berättigad ändrar sitt firmanamn till Sveriges Handelsbank. Där med ha sammanknutits finansiella och ekonomiska intressen från Sveriges allra nordligaste till dess sydligaste bygder och svensk kapitalkraft kan genom en enhetlig, snabbt verkande organisation fullt ut nyttiggöras just hvarest det för ögonblicket bäst erfordras.

Det är en oerhörd finansiell organisation bankdirektör Frisk nu sålunda kommer att stå i spetsen för. Sveriges Handelsbank får att förfoga öfver egna fonder om cirka 180 miljoner samt får en omslutning på mer än ett och ett fjärdedels tusental miljoner. Ett sådant ansvar fordrar goda nerver och den ofantliga arbetsbördan, om också lättad af en ändamålsenlig organisation, ställer kraf på ovanlig kraft och beslutsamhet. Dessa egenskaper äger emellertid hradshöfding Frisk i eminent grad. Obetydligt öfver 50-årsåldern besitter han såsom ifrig sportsman ännu den bästa spänstighet. Då affärer och andra förpliktelser lämna honom någon tid därtill, försummar han icke gärna att ute på sitt vidsträckt skärgårdsgods på Ingarön med entusiasm ägna sig åt ett stärkande landlif och nu på hösten utgör älgjakten i de idealiska, ovanligt natursköna vildmarkerna på Ingarön hans käraste rekreation. Bankdirektör Frisk har icke framträdt i det politiska lifvet, men talrika erkännanden bära dock vittne om hans vidtomfattande intressen och betydande insatser för det allmänna. I det ekonomiska och finansiella lifvet är han en förgrundsmän, väl känd och uppskattad äfven långt utom det egna landets gränser. Här hemma har tilliten till hans pålitliga omdöme senast poängterats genom hans insättande såsom Svenska bankföreningens representant i den finansiella ransoneringnämnden.

I sällskapslifvet såväl som af sina underordnade, är hradshöfding Frisk högt skattad för sin ovanliga älskvardhet och tillgänglighet samt för sin förmåga att med intresse och dådskraft räcka till på skilda områden af såväl intellektuell och ideell som materiell verksamhet, framförallt såsom uppmuntrande, främjande och ledande företagsamheten, där denna framträder efter sunda principer.

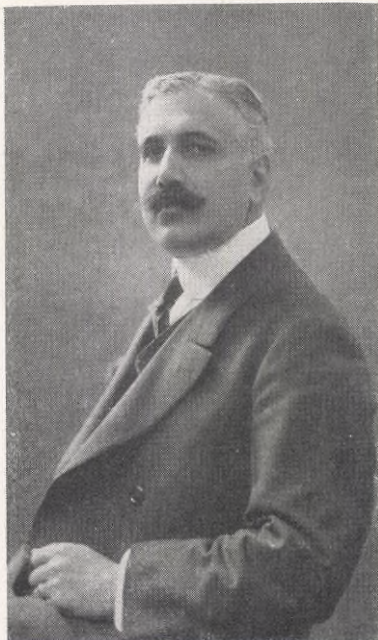

Foto Hamnqvist, Stockholm. Utsida: Henrik Sjöbergsmann.
BANKDIREKTÖR M. PHILIPSON, STOCKHOLM, jämte bankdirektör C. Frisk den främste ledaren af A.-B. Stockholms Handelsbank.

F. 71, stud. 89, efter praktik hos utländska bankfirmor anst. i A.-B. Stockholms Handelsbank 96; v. verkst. direktör 1900, led. af styr. 09, verkst. direktör sedan 11.

Den stora jätteflotten *Refanut I*, som från Haparanda destinerats till Köpenhamn med last af virke har i dagarna passerat Stockholms skärgård, där den sålissamma företeelsen vid förankringen på Saxarfjärden ådragit sig en utomordentlig uppmärksamhet.

Flotten, som byggts för A.-B. Refanuts räkning med ingenjör Otto Bergman som konstruktör utgör en uppfinning af utomor-

En för vårt ekonomiska lif utomordentligt betydande bankfusion är nyligen fullbordad i och med sammanslagningen af A.-B. Stockholms handelsbank och Bankaktiebolaget Södra Sverige. Genom densamma kommer från och med den 1 januari 1919, då rörelsen skall anses bedrivas för gemensam räkning, den förra banken att ändra sitt firmanamn till *Sveriges Handelsbank, A.-B.*

Fusionen har be luits på sådana villkor att för 3 aktier i Södra Sverige lämnas 5 aktier i Handelsbanken och kontant 120 kr. — Det har framgått hurusom sammanslagningens väg är den enda sunda och riktiga, till hvilken dagliga erfarenheter från utlandet hänvisat äfven Sveriges banklif. Den innebär en rustningsåtgärd med tanke på freden och de oerhörda kraf som då komma att ställas på bankerna, icke minst från industriens sida. Men äfven ur andra synpunkter kan en sammanslagning som den nu skedda betecknas såsom synnerligen god. — I fråga om omslutningen kommer den nya banken troligen att bli vår allra största privatbank. Omslutningen beräknas nämligen uppgå till 1¼ milliard kronor.

*

dentlig betydelse för vår trävaruindustri, i det densamma på en gång kan befrakta cirka 4 ordinarie fartygslaster och detta till betydligt lägre fraktkostnader.

Refanut I mäter i sin helhet 112 meter i längd och 15,30 meter i bredd, har ett totaldjup af 7,7 meter och rymmer 10,650 kbm. virke.

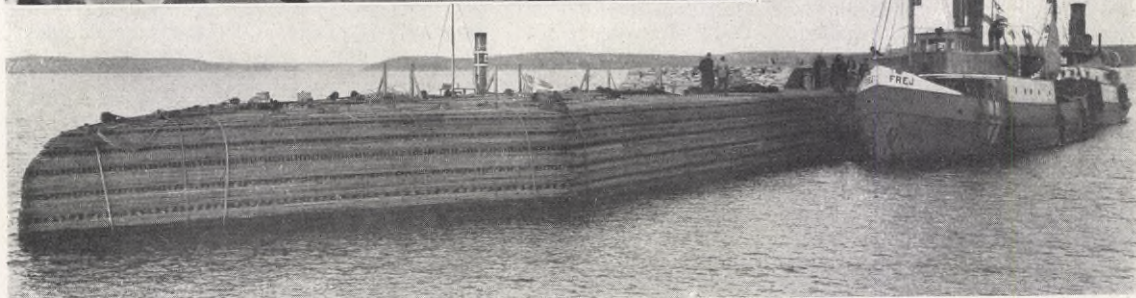
Timret sammanhålls utifrån af ett nät grova stålkablar med en belastningskapacitet om 48,000 till 88,000 kg. pr kabel. Den är också försedd med styranordning, trots hvilket manövreringen på färden genom skärgården vällat en hel del svårigheter.

Refanut I är det första försöket med virkesflottning i stor skala, men om det utfaller lyckligt kommer den att under vinterns lopp efterföljas af ett fyrtyotal andra flottor af samma typ.

Foto Sjöbergsmann.
BANKDIREKTÖR F. ÖSTMAN, HELSINGBORG, ledare af och chef för Bank A.-B. Södra Sverige, hvilket institut nu uppgått i A.-B. Stockholms Handelsbank.

F. 70, stud. 89, efter anst. å kontor o. bank verkst. direktör vid Bank A.-B. N. Sveriges afd. kontor i Luleå 08—10, v. verkst. dir. i A.-B. Norrlandsbanken, Stockh. 10, verkst. dir. i Bank A.-B. S. Sverige i Helsingborg sdn 13.

DEN MÄRKLIGA JÄTTEFLOTTEN, REFANUT I. Flotten med sina två bogserångare på Saxarfjärden, Pressfoto. — Öfverst: Konstruktören, ingenjör Otto Bergman beskriver flotten. — Foto. Svinhufvud, Sthlm.

JAPANSKA TÄMPEL.

FÖR H. S. D. AF PROFESSOR OSVALD SIRÉN

När man spørjer mig om Japan och hvilka intryck jag medför från den delen af världen, så förefaller det mig stundom alldeles orättvist, såväl mot ämnet som mot mig själf, att dröja vid de mest aktuella förhållandena, det västerländska inflytandet och de tillfälliga störingar, som det stora världskriget äfven där framkallat. Allt detta kan ju vara nog så intressant och iögonen fallande för den, som i dessa tider reser i Japan, men det representerar icke de djupare strömningarna i nationens lif och återspeglar föga af den civilisation och konstnärliga kultur, som bildat jordmånen för Japans mest betydande andliga produkter. Dröjer man vid de modärnaste sociala och konstnärliga företeelserna i Japan, så blir framställningen, från västerländsk synpunkt, lätt af negativ art, d. v. s. en kritik af den mer eller mindre ytliga imitation af västerländska smakströmningar och lefnadsvanor, som florerat i Japan under den senaste generationen. Det är ju ett välbekant faktum, att japanerna gått långt i efterbildande af europeiska affärsmetoder, byggnadsformer och lefnadsvanor och att vissa stora städer såsom Tokyo, Yokohama och Kobe till stor del förlorat sin ursprungliga karaktär i följd af denna efterbildande verksamhet. Här finnas numera modärna amerikanska affärshus vid sidan af små, öppna japanska trähus och ålderdomliga *godowns* (magasin uppförda af packad lera), förutom en mängd underliga hybridprodukter af europeisk konstruktion och japansk dekoration. Och samma egendomliga blandning företer ju också lifvet på gatorna i dessa storstäder, där automobil och spårvagn obarmhärtigt bana sig väg bland massor af *rickschawkoolier* och importerade hattar och öfverrockar blanda sig i hvimlet af färgrika kimonos.

Men hvarför dröja i allt detta virrvarr, som synbarligen ännu icke mognat tillräckligt för att vara estetiskt njutbart? Många tecken tyda dock på att Japan så småningom skall finna utvägar att sofra det västerländska lånegodset och tillgodogöra sig ur detta hvad som är nödvändigt för en modärn kulturation utan att därför uppege sina äldre nationella traditioner vare sig på det konstnärliga eller på det sociala området. Den japanska folksjälens är dock i grund och botten densamma som den varit under två tusen år, och dess oerhörda vitalitet kan säkerligen icke uttömmas i enbart efterbildande verksamhet. Den är fylld af en skaparkraft, som kan komma att gjuta nytt lif i de gamla formerna och låta Japan framstå igen, mera själfständigt och oberoende i kulturellt afseende än under de närmast förlutna decennierna. Det synes mig närmast, som om den Japanska nationen nu befunne sig i en vårbrytnings tid, och enligt naturens ordning bör denna följas af en fruktbringande sommar.

Foto. O. Sirén.

Kilohet: Ken. A.-H. Hengt Sjuvessparre, Sthlm.-Gbg.

BERGSPARTI VID VÄGEN TILL MUROJI.

Vill man förstå något af den gamla japanska andan — *Yamato-damashi* (Yamatos själ) — bör man sålunda icke dröja i de modärna storstäder, utan söka sig till platser, som blifvit mindre berörda af det västerländska inflytandet och allt hvad det medfört af social oro och materiell förläckning. Och sådana platser finnes det ännu godt om i Japan. De gamla städerna Kyoto, Nara, Kamakura m. fl. förete många ålderdomliga partier, och rundt omkring dessa orter, ute på landsbygden, ligga talrika tämpel, bestående af större eller mindre grupper af byggnader, de äldsta ända till tolf hundra år gamla. Många af dem stå isolerade, fjärran från världshvilet, omhägnade af väldiga träd, som skyddats med samma pietet, som ägnats själfva byggnaderna. Ty för japanerna är naturen den störste konstnären, och det är i samarbete med denna mästare, som de gestaltat sina originellaste och mest fängslande arkitektoniska skapelser. De flesta Buddhisttämpel af äldre datum äro placerade på platser, som valts med hänsyn till sin naturskönhet vare sig på dominerande höjder, där man vanligen finner Tendai-

Foto. O. Siren.

PAGODAN VID MUROJI.

Kliché: Bengt Sjöbergparre.

och Shingon-sekternas tämpel, eller i lummiga, stämningfulla skogsdungar, som isynnerhet plåga omge Zen-klostren. Endast de yngsta sekterna, Jodo, Nichiren och Shin-shu, hvilka utbildats med hänsyn till senare tiders behof, resa sina helgedomar midt i stadsvimlet och utsmycka dem mera med hänsyn till att fångsla de stora folkmassornas uppmärksamhet än i afsikt att skapa en konstnärligt roglifvande infattning åt platsens religiösa stämning.

Såsom ett typiskt och vackert exempel på japanska tämpel från den klassiska tiden vill jag här omnämna Muroji eller Murodera i Yamato-provinsen. Det ligger på en höjd, inbäddadt bland månghundraåriga kryptomeriaträd, fjärran från de allmänna stråkvägarna, och besöks följaktligen sällan af främlingar. Mina intryck från detta tämpel höra dock till de vackraste jag medför från Japan.

Vägen dit ut från närmaste by, hvilken var trafikabel endast för fotgängare, sedan bergsbäckarna stormat broarna och spolat bort stora partier af det, som varit Murojis förbindelseled med den yttre världen, ledde genom ett af de mest storslagna och romantiska landskap jag sett i Japan. Här reste sig bergen, ställvis lodräta som gigantiska vallar mot främmande inkräktare och de stora skogarna af japansk ceder och andra kryptomerier stodo täta och mörka, lika fyllda af djup mystik som då Shingon-prästerna för elfva hundra år sedan först färdades här och högg timmer till ett tämpel, som skulle hägra deras mystiska kult af de hemliga gudarnas pantheon.

Muroji byggdes på 800-talet, under den s. k. Jogan- eller Konin-perioden, som på det konstnärliga och religiösa området helt och hållet behärskades af de mystiska sekterna Shingon

Forts. å sid. 71.

Foto. O. Siren.

DEN GYLLENE HALLEN ELLER KONDON VID MUROJI.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergparre, Naim-Glj.

FOTBOLL.

DET SEGRANDE DANSKA LAGET I FEDERATIONSMATCHEN SVERIGE—DANMARK I GÖTEBORG D. 20 OKT. *Efter fotografen*

Den 20 oktober utkämpades i Göteborg en inom den svenska fotbollsvärlden med högsta spänning motsedd *federationsmatch Sverige—Danmark*, därvid det sistnämnda landets lag besegrade vårt snarare öfverän underlägsna lag.

Af vissa principiella skäl afstå vi från närmare omnämmanden af tällingar å den bana, där ifrågavarande match försiggick.

*

Vid finalen i Eskilstuna den 20 oktober i kamratmästerskapet mellan de skånska och sörmländska mästarerna, Hesselholmskamraterna och Eskilstunakamraterna segrade Eskilstunakamraterna med 5—0, (4—0, 1—0).

DET SLAGNA GÖTEBORGS-LAGET I SVENSK—DANSKA FEDERATIONSMATCHEN.

Foto. Johansson, Göteborg.

Foto. Eklund, Eskilstuna.

1918 ÅRS KAMRAT-MÄSTARE I FOTBOLL: ESKILSTUNA-KAMRATERNA.

Källa: Hjalmar Sjöström

KONSTUTSTÄLLNINGAR.

På initiativ af Upsala F. K. P. R. öppnades den 17 oktober i Upsala en utställning af målningar, skulptur och grafik af ett antal *Upsala-konstnärinor*. Bland utställarna märkas fru Märta Norberg-Lindholm, som exponerar ett fint aftonadt och sympatiskt självporträtt, Ruth M Iles, som framträ-

Öfverst:
UPSALA-UTSTÄLLNINGENS ARRANGÖRER.

Fr. v. fru Wigert-Österlund, fröken Maj Bring och fru Wilhelmson samt (vid bordet) landshöfdingskan fru Hagen. Därunder två af de utställda konstverken.

t. v.: Fru M. NORBERG-LINDBLOM:
Själfförträtt.

T. h.:
ANNA PETRUS:
Skulptur,

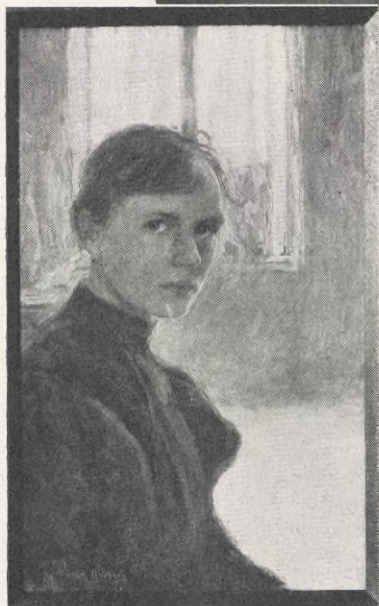

Foto. E. Finn, Uppsala.

Foto. E. Finn, Uppsala.

der med några miniatyrskulpturer, Maj Bring, fru Berta Kerfstedt-Wilhelmson m. fl.

*

I Liljewalchs konsthall på Djurgården öppnades den 23 oktober en utställning hvare hufvudsakligen de första svenska *expressionisterna* från Hallins konsthandel 1909 samlats till stor gemensam exposition.

En sammanslutning för sig utgöra *intimisterna* som företrädas af ett flertal starka namn — Viktor Axelsson, Torsten Palm och Alf Munthe, af hvilka speciellt Torsten Palm har en rad alldeles utsökta teckningar.

Andra uppmärksammade namn på utställningen äro Birger Simonsson, Leander Eng-

Foto. E. Finn, Uppsala.

Utsk.: Bengt Sjöbergvarra.

ström och Gösta Sandels, af hvilken senare vi återgifva den för konstarten representativa och roande duken "*Kyrkfolk*". De utställande skulptörerna äro endast två, Ivar Johnson, som utom många smärre saker exponerar modellerna till Tekniska högskolans dekorativa utsmyckning samt Sigrid Fridman, som bl. a. har en med sina förenklade rena linjer utmärkt lyckad

porträttbyst i svart granit af professor Torgny Segerstedt.

Allt som allt har utställningen sin förnämsta betydelse i den friska färgglädje och de nya starka uppslag den representerar och på ett par undantag när är den också lyckligt behärskad och fri från allt för obalanserade öfverdrifter.

Forts. fr. sid. 69.

och Tendai, och af de ursprungliga byggnaderna kvarstå, väl bevarade, den lilla pagodan och "kondon" (den gyllene hallen). Pagodan är som vanligt en minnesbyggnad, möjligen innehållande några Buddha-reliker; kondon är förvaringsplats för en hel samling betydande träskulpturer från Konin- och Kamakura-perioderna.

Ett Buddhist tämpel kan icke jämföras med en katolsk kyrka eller en protestantisk predikolokal, det har snarare en principiell likhet med det antika tämpel

så till vida som den förnämsta byggnaden vanligen betraktas såsom den beskyddande gudomlighetens bön, och allmänheten har tillträde här endast för att bringa sina offergåvor. För öfrigt består ju den dagliga gudstjänsten mest i reciterande af sutras och heliga formler samt i tyst bön och meditation, för hvilket ändamål smärre byggnader, helgade åt speciella gudomligheter eller åt bortgångna framstående personers andar, äro mest ändamålsenliga.

4. FRÅN DANSKA UTSTÄLLNINGEN PÅ NATIONALMUSEUM: JENS JUEL: *Dampporträtt i pastell.* (Foto. Malmström).

5. FRÅN UPSALA-KONSTNÄRINNORS UTSTÄLLNING: (Se öfven föreg. sida.) GERDA SPRINCHORN: *Flöjtblåsare.* (Fajans)

1-3. FRÅN YNGRE SVENSKA KONSTNÄRERS UTSTÄLLNING I LILJEWALCHS KONSTHALL:

1. SIGRID FRIDMAN. *Porträttbyst af professor Torgny Segerstedt.*

2. LEANDER ENGSTRÖM: *Forellfiske.* (Pressfoto).

3. GÖSTA SANDELS: *Kyrkfolk.* (Pressfoto)

Som en fortsättning af den stora utställningen af etatsrådet Wilhelm Hansens samling af dansk 1800-talskonst på Nationalmuseum i våras har nu därsammastädes, af doktor Karl Madsen, under intresserad medverkan af museichefen, anordnats en exposition af handteckningar af ett 20-tal danska konstnärer, födda inom tiden 1725-1825. En hel del af de mest betydande konstnärernas namn från i våras återfinnas nu, Jens Juel, den första stora danska målaren 1745-1802, Abildgard, Eckersberg, Christen Købke, Wilhelm Marstrand, den danska målarkestens största ande samt den tämligen nyupptäckte Dankvart Dreyer. Till utställningens utsöktaste konstverk hör ett *Dampporträtt* i pastell af Jens Juel, ett bedärande litet arbete med sina mjuka, genomskinliga opalfärger.

Foto. E. Finn, Uppsala.

Efter fotografier

scen: Henrik Skjottorps

T. v.: NAIMA WIFSTRANDS
SUCCES I KÖPENHAMN
i Scala-Teaterns nya operett
"Kejsarinden" Naima Wif-
strand, som kejsarinnan, och
herr Seemann

T. h.: DETALJ AF SPRING-
BRUNNEN "FLICKAN OCH
TROLLEN", skulptur af Ivar
Johnson i förening med arki-
tekten Arvid Fuhr. Förelä-
gen till inköp för medel ur
Lindbergska fonden i Göte-
borg och afsedd att uppstäl-
las i Kungsparken därstädes.
Vattenskålen med "Sjötrollen"
är ännu icke fullt färdig.

Det är på en tämligen ovanlig karriär efter en relativt kort scenisk bana, operettsångerskan fröken Naima Wifstrand redan kan se tillbaka, sedan hon genom seger efter seger tillvunnit sig publikens fulla och odelade bevägenhet.

I dagarna har fröken Wifstrand gästat Köpenhamn, där hon på den måndäna Scala-teatern den 19 oktober med glans och prakt uppbar titelrollen i Leo Falls operett "Käjsarinnan Maria Theresia". Tack vare det rykte som flugit före den här i Sverige så uppburna operettprimadonnan voro förväntningarna utomordentligt högt spända. Det sätt hvar på fröken Wifstrand skilde sig från sin roll infriade dem emellertid alla. Framgången blef obestriddlig. I hänförda, charmerade, värtaliga ordalag ski drar köpenhamnsprässens kritici den svenska sångerskans bedärande käjsarinna, ypperliga klockrena stämma och "härliga stora sällsamma ögon". Det är tydligt att fröken Wifstrand nu lagt Köpenhamn såsom tidigare Stockholm för sina fötter och med den äran burit upp den gamla svenska operetttradition, som i Norden intagit en obestriddlig rangplats.

Efter fotografier

scen: Henrik Skjottorps

SPÅKVINNANS DOTTER.

FÖR HVAR 8 DAG AF **ADOLF JOHANSSON.** ("DE RÖDA HUFVUDENAS" FÖRFATTARE.)

GAMLA mor Kari lutade sitt gråa hufvud i händerna och vaggade af och an, där hon satt på sängkanten. Led var hon, stackars människa. Vind och vriden som bergtall i storm. Och inte underligt det. Hårt hade lifvet farit med henne.

I skymningen låg kammaren, men utanför fönstret steg vårnattens gulsotsmåne och bredde sömnigt dis öfver stugor och stigar i granskogskransen kring Sjuhusbyn. Så stilla var allt, så sakta föll natten på. Men neråt ängen, där ungfolkets kosor möttes, trånade ett ensamt handklaver, trånade och suckade.

Mor Karis hufvud sjönk djupare i händerna vid den låten. Det var gamla visan igen, och hur förfaren hon än var i att länka människors öden, kloka mor Karin i Sjuhusbyn, den visan kunde hon inte ändra. Hårda ord hade fallit i stugan, innan dottern hennes om kvällen åter rände som ett vilset djur till skogs och slog dörren i lås efter sig, rände öfver stock och sten, dit fejla lockade. Inte hade nu mor Kari något mot just det där. Så länge tall står i skog och tjäder spelar, skall ungfolk trampa sina egna kosor. Hvert de bära vet en. En och en komma de, par om par gå de. Och så är det inte mer.

Men gamla Kari hade sin egen uträkning med flickebarnet. Stjärnor och trekanter hade hon lagt i korten och var med kortens varsel så innerligen till

freds. Men tösen gick i alla fall sina egna vägar. Grann var ungen, grann som en synd med sitt svarta hår och sina ögon, som flängde och flögo. Och det var som korten lofvat. Dorkas hade hon kallat henne — i trots och förbidan — och hviskat till ungen i lindebarnskorgen redan: — Dorkas, ja, Dorkas! För det ska stå upp igen med dig, min tös, det ska stå upp ifrån de döda...

Och korten hade ju lofvat. Hemsökelse, hemsökelse öfver honom, som svek, till en hemsökelse hade hon ämnat det barnet.

Och "de döda", det var ingenting annat än mor Karis allra egnaste saga, som bara hon och Logårds-Larsson, storbonden i Sjuhusbyn, rätt väl kände. Men tänderna beto de samman kring den vetenskapen. Han gick henne förbi, han, Lars Märten, utan nick till hälsning, stod där så grof och grann och oberörd som hundraårsekarna på hans ägande marker. Men för trettio år sen — det hade varit ett annat då... Svart som själfva Dorkas var hon den tiden, gråhårs mor Kari, och han, Logårdspojken med tjåde humöret, filaren och fejlaren! Hej, hur han klått efter henne genom hage och lid! Och så... Nej, det var ju ingenting. Var bara det att hon med ens kommit ensam på stigen, medan bröllopsmållarna knalade för Lars Märten i Logården.

Det där gamla, förgångna rann mor Kari i hågen där hon satt. Grämd och naggade, än efter tretti

år. Men så lade hon ut en kortstjärna på sängen, och si: en tröstestjärna blef det. Röda kort för Dorkas, sjuttonårstösen, men svarta, bara svarta kort för Ung-Mårten, sonen i Logården.

Och hon nynnade och log med sin tandlösa mun, när hon kröp under täcket, karingen: — Svarta kort, bara svarta kort...

Men det är nu så med kort, hur svarta de än vara månede, att till intet blir deras makt, om de ej få människohand med i spelet. Kommer varmt, rödt blod i leken, så då går varsel i fullbordan. Mor Anna visste det där, och hon grunnade och grubblade.

Så en kväll, när hon på nytt lägger stjärnan, ser hon, att stunden är hart när. Och hemliga ord hviskar hon i flickebarnets öra.

Ingen visste väl rätt, hur det burit till — ingen mer än mor Kari, kanhända, som såg den lönligt länkande handen — men i nästa ny gick spåkaringens dotter i Logårds Larssons tjänst. Spåkaringens dotter, vildkattan som hvarken präst eller skollärare lyckats tämja, gick i tjänst så tam och spak och log så undfallande Mariamildt. Och stilla och svarta blänkte ögonen under den bruna pannan, när hon mot kväll satt i kammaren med något kvinnfolksöra för händer.

Logårdsmoran skakade på hufvudet. Nej, om hon begrep den tösen! Men Larsson hade lagt märke till hennes nya later, när hon sysslade utanför stugan. Det var karlatag akkurat i henne, och hon hade slagit en knyck på nacken bara, när en pojkspoling kom vägen förbi och gjorde söta miner. Larsson hade blifvit rent perplex — berättade moran — och gett sig till att titta bara. Hon! En kunde väl knappt tro ögonen sina! Men Logården var ett rikt hus, folk tarfvades, och så stadd de henne.

Då log mor Kari, där hon satt i stugan sin, ett litet skrymsle i skymundan under granarna, och de torra, gula fingrarna kröpo och klängde öfver korten. Det lät som om fågelklor spetat öfver bordet.

Men Dorkas! — Underligt namn, underlig tös, tänkte gamle Lars Mårten, när han i strumplästen tassade genom dagligstugan mot kväll. Så tyst och mulet plögade det vara där inne. Moran tände inte flams och fnitter. Det var som ett omvänt blad nu. Flinka kvinnohänder knåpade och pysslade, arbetet gick som en dans, och just som Larsson stängde dörren efter sig, hörde han spåkaringens dotter ta upp och sjunga. En underlig gammal låt. Han stannade med handen på låsvedet. Sköt upp dörren på glänt. Så märkte han, hvad han förut inte sett. Tvärs öfver rummet, där skymningen stod skum i vrån, satt Ung-Mårten och bolmade på snuggan och stirrade rakt fram. Pipglöden kastade ett rödt sken öfver hans ansikte. Och flickan sjöng:

... Och dö'n kom igen om hundra år,
och slikt kan väl ingen undra på,
Men korpen skratte bredt och sa:
"Si dö'n är ute och går i da."
För lulirolej å luliolo
i genfärd gå kärlek och sviken tro...

Larsson forsatte sin vandring, tassande och tyst som förut, kom in i kammaren. Den där låten gick inte ur hans hufvud. En otäck stump om genfärd och slikt, som inte kan dö. Med ens slog det honom: Dorkas — hvad var nu hon för en? Jovisst, jo, det var hon som uppstod från de döda... En gåta blef honom alltsammans. Han tyckte sig ha trådarna till dess lösning i sina händer, men hur han grunnade och nystade in, fick han inte rätt fatt i förklaringen. Det var bara ett skumt spökande af något längesen förgånget han kände. Och illa for det med honom.

— Om... nej! Tokprat... fast, ja, hon var ju Karis dotter, Karis... Asch! Det är — gömdt och begrafvet och glömt för så längese'n.

Men Dorkas blef en ögonfägnad i gården och hennes vilda lynne var borta som en rök. När de andra pigorna vallade åstad till dansen om lördagskvällarna, kunde hon bli sittande kvar i stugan. Långrocken surrade, och tråden rann fin och stark under hennes händer. Och allt oftare tände Ung-Mårtens pipglöd mot kväll sin röda stjärna i rummet, där hon satt.

— Du spinner så snällt, som vore det till din egen utstyrsel, skämtade Logårdssonen.

— Eller till jaktvät åt dig, Mårten, log hon.

Han blef het. Ensamma voro de. Så tog han henne om kinden.

— Snärj mej, Dorkas! Jag vill fastna i ditt nät. Rösten darrade af värme.

Hon drog sig undan, och det gick en mörk skymt genom hennes ögon.

— Spörj mor din om oss båda, bad han.

— Bättre spinna än spörja, skalkades hon och tittade upp så blänkande svart.

Men Logårdssonen förstod inte. — Och hvad spinner du — kära... Han slök henne med ögonen. Det kväfde inom hans breda bringa, och ådrorna svällde på halsen.

— Nät, sade jag dig! Tonen isade. Han ryckte till. Hon märkte det och fortfor: — Du är en Larsson, du, och jag... spåkaringens dotter. Hennes hufvud sjönk vekt mot bröstet.

— Du... du... hackade han fram. Så kom det i en störflod: — Du är ungmor i Logården, när du vill!

En flyende sekund kände hon hans andedräkt het i sitt ansikte. Till blods beto hans tänder. Så var han borta. Snuggan låg ännu och rök, där han slängt den från sig.

Men spåkaringens dotter lyfte hufvudet och ett frostigt leende, ett segerlöje, spelade på hennes läppar. Hon var åter Dorkas, den vilda, den efterträdda, den aldrig tämjda — Dorkas som stått upp ifrån de döda...

Och i mor Karis koja slängde hon undan de ringlande lockarna och skratte högt åt Ung-Mårten, den stackaren, som redan var så ohjälpligt fången. Då hviskade Kari åter hemliga ord i hennes öra. Långe och ifrigt talade hon. Hvit i synen blef Dorkas och hon stammade och riste på hufvudet. Men till sist gaf hon med sig i alla fall. — Så gick hon tillbaka till Logården.

Och Ung-Mårten mötte hon åter en rodnande kväll, när augustis röda måne häfde sin ulmande ring öfver svarta granar. Han stannade midt framför henne på stigen och fick hennes händer i sina. Skuldertung och hög stod han där. Nog märkte hon, att Larsblodet var i hans ådror. Som hammerslag föllo hans ord.

— Nu vill jag du blir min, tös. Gård och grund vänta på dig.

Hans grepp blef järnhårt kring hennes handlofvar. Hur var det att hon med ens kände sig så liten och skamsen? Hon teg och slog ned ögonen, hjärtat bankade i hennes barm.

— Svara! befallde han. Jag släpper dig inte, kära! Släpper inte lifvet mitt. Logården ropar efter dig... marken, lifvet, begriper du...

Hon ville slita sig lös. Förgäfves. — Än far din, hvad säger han? sökte hon en undanflykt.

— Far... Mårten tittade åt sidan. En tigande minut flög hän. Så tog han åter upp: — Jag har talt med far. Och han har en gammal synd att godtgöra, sa' han, hvad det led, gubben... Det har tagit på honom... jaha. Logården skulle ändå i de händerna sa' han och sen... hm — ja, sen tog han fram och bjöd, så du förstår...

Mårtens arm smög kring hennes midja. Då gaf hon sig hän åt honom. Girigt kysste han. Men hennes läppar voro kalla. Hennes ögon veko, när han sökte hennes blick. Tro och lofven gaf hon honom inte.

Den natten löpte hon fjärran i skogen. Satt och snyftade med förklädet för ögonen.

Herre Gud, inte kunde hon... Nej, nej, det fick vara med löftet till mor Kari. Åh, hur han tvingat

Vår sceniska konst har drabbats af en kännbar förlust, i det att den framstående skådespelerskan fru *Louise Fahlman* hastigt och utan föregående sjukdom borttrycktes natten till den 18 oktober i en ålder af 62 år.

Med fru Fahlman förlorade Svenska Teatern en af sina allra främsta om äfven på sistone föga framträdande kvinnliga förmågor. Hur högt hon i sin sceniska gestaltningförmåga kunde nå bevaras ännu i troget minne af en äldre teaterpublik, som fick tillfälle att beundra de roller, hon bl. a. under Josephsons värdefulla ledning framförde å Nya Teatern såsom prinsessan Eboli i "Don Carlos" och Messalina i "Arria och Messalina" samt

Foto: Jäger, Skåm.

LOUISE FAHLMAN.

Den populära skådespelerskan vid Svenska Teatern.
F. 1856. † 18 okt.

sedermera å Dramatiska Teatern såsom Suzanna d'Ange i "Falska juveler" och OJette pjäsen med samma namn m. fl. Sedan 1901 tillhörde fru Fahlman Svenska Teatern, hvarifrån man särskildt erinrar sig hennes framförande af Adelaide i "Johan Ulfstjärna", majorskan i "Gösta Berling" och mrs Warren i "Mrs Warrens yrke" samt fru Celius i "Det lyckliga valet."

*

Louise Jensen, som hennes flicknamn lydde, var född 1856 i Svartvik i Medelpad af danska föräldrar. Vid 19 års ålder ingick hon äktenskap med banktjänstemannen E. Fahlman, men blef änka redan följande år. Från denna tid är det man kan räkna att hon började ägna den sceniska konsten sitt intresse — till att börja med operetten, där hon bl. a. som Boccaccio skördade utomordentligt stora triumfer.

honne, den härlige gossen! Hur fast o h varmt hans ord, medan hon... Gud hjälpe, så usel hon var!

Hon kom åter i mor Karis stuga. — Jag kan inte, mor! Men Kari kacklade och skrattade till svar och tittade upp så styggt under puckeln.

Hi, hi, hi, så blöt i sinnet! Och det skulle va' Dorkas det! Men ville hon veta en hemlighet... Hon kunde ju titta ett tag i korten bara.

Och gumman blandade och lade ut.

Såg hon nu, hvasa? Si, si, si så svarta kort. Trodde hon Larsson undgick sitt öde? Ho, ho, ho! Svarta moln, svarta moln väntade honom. Och ville hon hindra... Jojo, skulle bara inte skylla ifrån sig sen, om ofården föll öfver dem båda. En fick akta sig, akta sig. Sanna de orden.

Och sen blef hon så honungssöt i munnen, kärigen, och smalt i tårar och gnällde fram, hur Logårds-Larsson, gubben, gifvit henne svek för tro och lönt med skam hennes kärlek. Men det straffade sig, slikt. Och visshet hade hon fått, när Dorkas såg dagens ljus — Dorkas som ingen man än sett utan att bli het och yr, Dorkas som hade en pojke på hvar finger, om hon gitte ta emot bara, Dorkas som...

Och Dorkas lyddes till de söta orden. Men som en iskyla spredo de i hennes lemmar. Nånå, hon visste ju hvad de ville, mor och dotter. Hon visste. Inte var det lönt att sträfva emot. Ofärd spådde kor-

ten, ofärd hade Larssönerna dragit öfver sitt hus. Och var hon inte Dorkas, Dorkas, Dorkas...

Jo, Dorkas var hon, den vilda, den aldrig tämjda! Hon kände det med ens den kvällen, då hon vaknade på loftet och hörde Ung-Mårten komma körande hem. Hon kröp ur säng och tittade ned genom fönstret. Drypande månljus öfver gård och långor. Där svängde skjutsen upp. Ensam var han, Mårten.

I böljande linne smög hon nedför trappan. Kom ut på gården. Osedd. Som ett fladdrande hvitt flög hon öfver gräsplanen. Tunga, svarta ringlade lockarna efter hennes rygg. Mårten fick ögonen på

Forts. å sid. 78.

På grund af senaste månadernas stora dödlighet har det befunnits nödvändigt påskynda den beramade *utvidgningen af Solna kyrkogård* i Stockholm och den blef alltså högtidligen invigd söndagen den 20 oktober af församlingens kyrkoherde, hofpredikanten Sven Nilsson, assisterad af församlingens öfriga prästmän, samtliga förordnade af ärkebiskop Söderblom, som själf blifvit förhindrad närvara.

Invigningen, inledd med högtidlig klockringning, tog sin början omedelbart efter högmässan i närvaro af en stor människoskara. Från en liten svartklädd och med granrisgirlander prydd estrad, på hvilken samtliga officierande prästmän tagit plats, höll hofpredikanten Nilsson sitt tal och förklarade den nya begravningsplatsen invigd för sitt ändamål. Omedelbart därefter sänktes fyra kistor i lika många nyöppnade grafvar, det var de första döda, som fått sin plats i den nyinviga jorden. Liksom den inleddes så afslutades också den högtidliga akten med tung klockringning.

L'vresfoto.

INVIGNING AF SOLNA KYRKOGRÄDS NYA BEGRAFNINGSPLATS DEN 20 OKT.

GEORG BRANDES.

I ANLEDNING AF HANS NYA STORVERK "JULIUS CÆSAR.

Danmarks ende europé har man kallat Georg Brandes. Det är en af de otaliga benämningar, som under årens lopp hafva knutits till hans namn. Och det är ett faktum att han är vår enda världsberömdhet.

Georg Brandes arbetsförmåga är fenomenal. Han brukar icke dölja, att han till och med numera arbetar 16-18 timmar om dygnet.

Liksom de stora härförarna tyckes han icke behöfva sömn. Men det är ganska enastående att en man, som är öfver 76 år, ännu kan ålägga sig själf ett så kolossalt dagligt arbete som han.

Georg Brandes' betydelse för danskt andligt lif, ja, för Danmark öfver hufvud taget är i stort sedt omätligt. Det var taktiskt en ny tid, han på 1870 talet invarslade. Det var en ny människotyp han införde i Danmark. Europé var han och är så ännu. Han har alltid haft anhängare, många till och med, men flera fiender, och nu är han otvifvelaktigt en ensam man. Flertalet af de unga, som fylkades kring honom, då han på 70-talet vände tillbaka från utlandet och höll sina föreläsningar på universitetet i Köpenhamn äro för längesedan döda. Man spårar också stundom en viss bitterhet i hans uttalanden. Tiden af i dag är gången honom förbi. För dansk kultur har han haft sin kolossala betydelse, men den innevarande tiden är icke längre hans.

Icke desto mindre måste man akta och beundra honom för hvad han presterar den dag i dag är. Detta griper icke längre in i landets andliga utveckling, men hans skaparförmåga med dess stora tankedjup, dess mäktiga innehåll skall dock intill sena tider vittna om hans enastående kunskap och vilja.

Sedan Georg Brandes fyllde 70 år har han skapat åtskilliga omfångsrika arbeten, af hvilka de mest betydande äro verket om Goethe och Voltaire samt det senast utkomna grandiosa arbetet om den gamle romaren Julius Cæsar, hvilken Georg Brandes i och med denna bok önskar ställa i en helt ny belysning.

Ett oerhördt arbete föregår ett sådant verks fullbordande; men den gamle själsaristokraten skyr inga besvär, hans arbetsförmåga synes helt och hållet outtröttlig.

Under världskriget har Georg Brandes flera gånger höjt sin stämma, men ständigt såsom den neutralt, hvilken även därför från bägge de krigförande parternas sida blifvit beskylld för att taga parti. Hans diskussion med Clemenceau, som resulterade med den nuvarande franske ministerpresidentens hårda: "Adjö Brandes!" skall otvifvelaktigt upptagas af historien.

Det lärer Georg Brandes till ära att han alltid varit försiktig i fråga om personligt partitagande. Den stora samling artiklar han skrivit under de senaste fyra åren och därpå utgifvit under den gemensamma titeln "Världskriget" visar honom först och

Efter fotografi

GEORG BRANDES

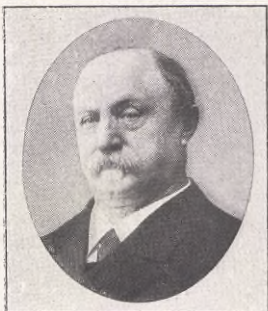
skild: Høyt Sæthergaard

främst som försvararen af dem, hvilka enligt hans öfvertygelse i de enskilda länderna blifvit utsatta för den blodigaste oförrätten. Som en af dem för hvilken han åtagit sig att vara en försvarare kan nämnas den engelske fredsvännen E. D. Morel, hvilken för sin öfvertygelses skull har måst vandra i fängelse. Men genom hela sitt lif har han också utanför sitt hemlands gränser undvikit att taga parti. Visserligen var han ständigt mer än någon frisinnets man, men han kände sig sannolikt närmast bortstött af de demokratiska, politiska partier som hade denna devis på sina program.

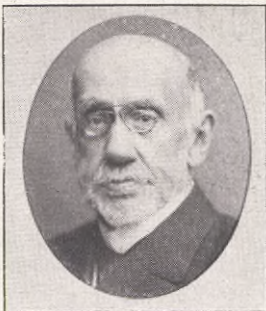
Gång på gång har det skett honom blodig orätt. Den största kränkning som någonsin kommit honom till del var den, då han på 70-talet blef förbigången vid tillsättandet af professuren i estetik vid Köpenhamns universitet. Brandes var själskrifven till detta ämbete, han var, såsom oen tidigare innehafvaren af professorstolen, den äldre diktaren Carsten Hauch skref, i besittning af alla de förutsättningar som kunde önskas och han var dessutom den ende som ägde dem. Men denna förklaring ville vid den tiden icke en enda af de köpenhamnska tidningarna upptaga.

I stället för Brandes valde man en undermålig person, en hatare af allt som hette framsteg och utveck-

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. A. LUNDBERG.
F. d. Rektor. Fil dr. — Sthlm.
75 år 28 okt.*

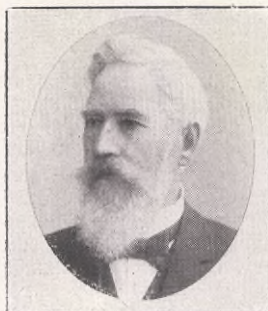
H. R. T. E. HILDEBRAND.
F. d. Riksarkivarie. — Stock
holm. 70 år 22 okt.*

G. A. BOHLIN.
Rektor. — Alingsås.
60 år 3 nov.*

C. D. FALLSTRÖM.
Skriftställare. Skald. — Sthlm.
60 år 26 okt.*

C. A. SÖDERLUND.
Ingenjör. — Stockholm.
75 år 22 okt.*

I. HECKSCHER.
Generalkonsul. — Stockholm.
70 år 2 nov.*

O. V. HÄGG.
Bankdirektör. — Hudiksvall.
70 år 3 nov.*

C. J. F. LJUNGGREN.
Vice Konsul. — Kristianstad.
60 år 4 nov.*

C. L. M. ROSENBLAD.
Gen.-major. Öfverkammarh.
— Stockholm. 70 år 2 nov.*

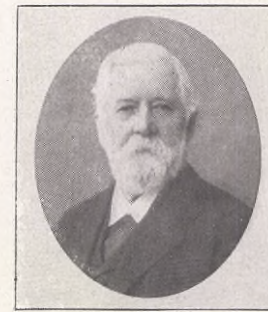
G. R. J. ÅKERMAN.
Öfverste. — Västerås.
50 år 31 okt.*

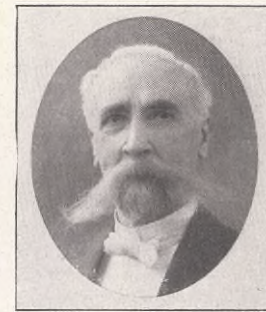
R. O. MARKS VON WÜR-
TEMBERG. Frih. Öfverste. —
Kristianstad. 50 år 4 nov.*

R. THÖRN.
Förste Marinintendent. —
Karlskrona 50 år 23 okt.*

J. T. WINBORG †.
Fabriks äkare. — Stockholm.
F. 32. † 20 okt.*

G. F. A. HOLMBERG †.
F. d. Major. — Upsala.
F. 39. † 16 okt.*

E. G. M. BRUHN-FÄHRÆUS.
Öfvertäkare. — Stockholm.
F. 64. † 23 okt.*

J. A. SON HARTVIC †.
Provinsialläkare. — Borås.
F. 67. † 16 okt.*

* Data å nästa sida.

CARL LUNDBERG. Stud. 63. fil. dr 69. lär. f. arffurstarne 73—82. tf. rektor v. h. latinlärover. å Norrmalm. Stockholm. 83—09. lektor där 93—09. På sin tid mångårig led. af Stadsfullm., af dir. ma f. Stockh. stads undervisn.-verk o. h. lärarinnesemin. Inspektör f. Östermalms h. reallärover. 11. Vetenskapsl. förf. Biografi o. hetsid.-portr. årg. X:6.

EMIL HILDEBRAND. Stud. 67. fil. dr 75. lektor v. h. reallärover. å Norrm. i Stockholm. 80. riksarkiv. 01—16. Ordf. i styr:n f. K. Samf. f. utg. af handskr. rör. Skand. hist. (3. Hist. fören 06, Personhist. samf. 14. Preses i Vetensk.-akad. Biograf. o. hetsid.-portr. årg. V:5.

GUSTAF BOHLIN. Stud. 81. fil. kand. 87. adj. v. lärover. i Lidköping 95. rektor i Ålängs sdn 04. På sin tid led. af Lidk. stadsfullm., drätselkamm., kyrko- o. skoloråd; led. af Ålängs stadsfullm. (05), drätselkamm. (09. ordf. 18), folksk. styr. (06) kyrkoråd (s. Å.), ordf. i styr. f. gas- o. elektr.-verket (10). Ordf. i Ålängs skretsen af Västg. dals skytteförb. o. i Ålängs sdn friv. skarpskyttefören.

DANIEL FALLSTRÖM. Börj. som journalist 78 o. har alltsedan dess medarbetat inom den svenska pressen; teater- o. litt.-kritiker. Dramat. o. novellförf. Hans dikter, företäradesvis behandl. Stockholm o. dess skär-gård samt den svenska kvinnan, åtnjuta stor popularitet. En af hufvud-stadens litterära förgrundsfigurer.

AXEL SÖDERLUND. Bygde efter elevstud. o. praktik i facket Iggesunds såg- o. jernverk 69—72. ing. o. förvalt. v. Skönviks träv.-a.-b. 73—79. inneh. af träv.-affär i Stockholm 80—84. Idk. husbyggn.-verksamhet där fr. 85. Led. af stadsfullm. 88—92 o. 94—100. På sin tid initiativtag. i Stockholms triangelmåtn.

ISIDOR HECKSCHER. F. i Aalborg. stud. i Köpenh. 66. jur. kand. 72. jur. dr 85; kont.-chef i Industrikred.-a.-b. i Stockholm 84—94, omb.-man där 94—96, dansk gen.-konsul i Göteborg 96, i Stockholm sdn 1900.

WILHELM HÄGG. Anst. v. Iggesundsverket 66 ss. bokh.; har inom bolaget avancerat t. direktör o. kvarstår ss. sådan äfven sedan dess försälj. 03 t. Hudiksvalls trävarufab. med bostad i Hudiksvall. På sin tid o. under flera år bl. a. landstingsman, led. af hushålln.-sällsk. förvaltn.-utsk.; är sdn 05 ordf. i dir. f. N. Helsingl. lasarett. Led. af stadsfullm. i Hudiksvall, ordf. i elektr.-verksstyr. Led. af styr. f. och jourh. dir. i Sundsvalls e. banks afd. kontor sdn 05.

CARL LJUNGGREN. Utex. ss. maskiningeniör v. Polytechn. i Zürich 79; eg. af Ljunggrens verkst. i Kristianst. 80, bild. Ljunggrens verkst.-a.-b. samt dess disp. 90 Sdn 12 stadsfullm. v. ordf., ordf. i styr. f. tekn. skolan, museum, stad-bibl. Grund. 08 Kristianst. museum, invigt 15 i en gen.-om hufvudsakl. donationer tillkommen storsläkt byggnad. Har egnat ett framgångsrikt arbete af handv. idk. organ. väsen. sdn 05 ordf. i Sveriges handverksorganisation, utg. sdn 09 af Sv. handv.-kalender; f. n. verksam f. åstadkom. af ett Handv.-museum i Stockholm. Lämnar under nov. Kristianstad o. derst. inneh. befattn. för att bosätta sig å Djurs-holm. Biografi o. hetsid.-portr. årg. V:II:45

CARL ROSENBLAD. Ulijn. v. Svea lifg. 71, ord. off. h. kronpr. Gustaf 79, kammarh. 81, öfverste o. sek.-chef f. Svea lifg. 02—09, öfveradj. h. Konungen o. chef f. Konst. stab 08—09, generalmajor i res. 09; öfverkam-marh. h. Drottningen sdn 09. Led. af Krigsvet.-akad. Kommend. m. st. k. N. O. Skatmäst. v. K. M. O.

JOACHIM ÅKERMAN. Ulijn. v. Lifreg. gren-kår 89, löjtn. v. Gen.-stab 98, kapt. där 02, v. Norrtr. reg. 06, lär. v. Krigshögsk. 04—09, maj. v. Gen.-stab. 08, öfv.-lijn. v. S. Skån. inf.-reg. 11, öfverste o. ch. f. Västern reg. 14. Statsråd o. ch. f. Landförsv.-dep. mars.-okt. 17. Led. af Krigsvet.-akad. Led. af Riksd. A. K. 14—17. Biografi o. hetsid.-portr. årg. XV:47.

ROBERT M. RKS VON WÜRTEMBERG. Ulijn. v. A. Lifgren.-reg. 88, löjtn. v. Gen.-stab. 97, major där 08, stabchef v. 6 arméfördeln. 08—10 afd.-chef v. Gen.-stabens organ. afd. 10, öfv.-löjtn. v. Gen.-staben 11, v. Västerb. reg. 13, öfverste o. ch. f. N. Skån. inf.-reg. 14, chef f. 2 inf.-brig. 18. Ordf. i N. Skån. landstomsförb. Led. af Krigsvet.-akad.

RICHARD THÖRN. E. o. kammarshr. v. Flott. stat. i Karlskrona 87, marinintend. 2 gr. 03, 1 gr. i Flott. 08, v. Marinintend.-kåren 09, förste marinintend. 16.

THEODOR WINBORG f. Stud. 51, afgr. fr. Tekn. inst. 60; anst. å en åttifabr. i Stockh. h. liken snart öfvertogs af honom o. utvecklades t. en betydand. fabriksförelse under firma a.-b. Th. Winborg & Co o. hvilken ledning han nyligen öfverlemnad. Led. af stadsfullm. 74—88, af drätselind 75—83. På sin tid insp. o. ordf. i Sv. Teknologfören. led. af styr. f. Maria sjukh., fullm. i Stockh. fabr. fören., styr.-led. i Stockh. skarpskyttefören. Mångårig styr.-led. i Stockh. stads uppfostr.-anst. f. gossar o. Stockh. borgarskola. Led. af Riksd. A. K. maj 87.

FREDRIK HOLMBERG f. Ulijn. v. Upl. inf.-reg. 58, major i an 89, afsk. 04. Led. af Arméns fullm. 78. Led. af stadsfullm. 86—08, af drätselkamm. 85—06, dess ordf. eller v. ordf., dess verkst. led. 87—06. Led. af kyrko-rådet 92—16, af styr. f. Upsala sparv. 90—95, af dir. f. Ups. hosp. 90—15, dess v. ordf. 95—15; af hamndir. 90—15, af styr. f. spritbol. 93—17; landstingsman 90—10.

MÖRTIMER BRUHN-FÄHRÆUS. Stud. 83, med. dr 97, doc. i med. v. Karol. inst. 98—08, bat.-läk. v. Uppl. reg. 99—02, v. Lifreg. drag. 02—04. Sedan sistn. är öfverläk. v. Sabbatsbergs sjukh. i Stockh. Öfverläk. v. försäkr.-a.-b. Nordsjöman. Medic. förf.

JÖNS HARTVIG f. Stud. 88, med. lic. 96, prakt. läk. i Grenna 96—98, stadsläk. i Hjo 98—15, sedan sistn. år prov.-läk. i Borås dist. På sin tid stadsfullm. i Hjo o. ordf. i hälsovnmd där.

GEORG BRANDES.

Forts. fr. sid. 76.

Julius Paludan som i öfver en män-niskoålder beklädde detta ämbete till spott och men för landet. Han förmådde ingenting, satt endast på denna plats som ett hinder för dess verkliga innehafvare. Brandes gick denna gång i en slags frivillig landsflykt. Senare tillförsäkrades han af en grupp förstående vänner och beundrare ett årligt gage och blef samtidigt titulär professor.

Sin andra stora förmåelse led han, då hedersbostaden på Carlsberg — hvilken Danmarks store mecenat, Glyptotekets stiftares son, bryggaren, fil. doktor Carl Jacobsen hade bestämdt i sitt testamente skulle skänkas till Danmark och dess mest betydande man —, blef skänkt till den visserligen framstående filosofen, men i öfriga hänseenden långt ifrån så betydande personligheten, professor Harald Höfding.

Allt detta måste väcka bitterhet. Likaså de ständiga angreppen från en kyrklig och strängt konservativ präss. Georg Brandes är nu en ensam man. Men han är stor, ja, mäktig i sin ensamhet. Han växer uti densamma såsom Strindberg gjorde det. Han är den ende europé, vi äga, mannen som framför andra kan vittna om att det existerar ett land, som heter Danmark. Och lefver han, när det väldiga Ragnarök, världskriget en gång är slutadt, skall man sannolikt återigen rundt om i Europa lyssna på hans ord. Han förtjänar att få se freden komma. Visserligen har han själf alltid varit en stridens man, men den kamp som nu utkämpas i världen, har intet upphöjdt öfver sig, och Georg Brandes finner endast hårda och fördömande ord för densamma.

Aage Heinberg.

SPÅKVINNANS DOTTER.

Forts. fr. sid. 75.

enne. Gaf till ett rop. Så sprang han ur vagnen. Hon flydde. Rakt i bland granarna bar det. Tätt i hälarne hade hon honom. Flämtande gick jakten. Fladdrande mänsken — svarta skuggor — ljus — mörker — gläntor — risiga snår. Kvarnfallet brusade framför henne. Ditåt flög hon. Han blef efter. Hon väntade. Stod där och tryckte händerna mot barmen.

Gode Gud, hvad tänkte hon göra! Men korten hade bådadt. Inte kunde hon ändra...

Och åter ilade hon öfver skumma stigar. Där glesnade skogen. Hvitt sprutade fället. Öfver spången sprang hon med handen glidande efter linan. Hennes tinningar bultade i feber, och fingrarna skälfde, när hon löste linan, där den var knuten. Så väntade hon med handen på repet.

Där kom han! Störtade som ålg ur snårskogen. En sekund hejdade han sig framför det fräsande vattnet. Det kokte och brusade. I månglansen gick det rödt mellan klyftorna. Så fick han syn på henne. Han sträckte ut armarna. Gaf till ett stönande som ett djur och sprang ut på spången. Vacklade, när linan blef slak med ett.

Nu, nu! Ett ryck åt sidan bara — och korten skulle spått sant! Nej, milde himmel...

— Märten, håll i dej! Ett rop i ångest var det, och krampaktigt tog hon motspjårn för att spänna repet styft igen. Men han där ute öfver det sjudande hvita vacklade och vaggade. Steg för steg kom han närmare. Hon mötte hans öga. Fast och skarp var blickern. Än ett par steg, och han satte foten på klip-pans grund.

— Dorkas, hvarför?... Men den hvita lilla kvinnan låg i ett nu på knä framför honom. Nakna armar lindade hon kring hans midja. Han lyfte upp henne. Tog sig öfver pannan. — Kära barn...

Då kom bekännelsen i en flod af gråt. Hufvudet gömde hon vid hans bröst. Nej, nej, och tusen gånger nej! Han fick inte älska henne. Han visste inte, hur usel hon var! Hon hade velat... ja, dränka honom, just det... för de gamlas skull. Kortern hade varslat och tvungit.

Lozårdspojken satt och stirrade rakt in i månen öfver granarna. Satt så stilla, med hennes hufvud alltjämt vid sitt bröst, tills hans valkiga näfve ändt-ligen smög upp och strök och strök öfver hennes hår.

— Sir du, tösen, sade han liksom trefvande efter orden, och underligt grof var rösten — sir du, det är nog inte korten som... Jag menar, förstår du, att där svart trolldom tryter och intet mäktar längre, där är det kärleken som tar vid och... och frålsar ifrån ondo...

Då häfde hon sig upp mot honom. Darrande läppar, tindrande ögon och barm som skalf under pösande linne.

— Ja, det är kärleken... hviskade hon och slingrade armarna kring hans nacke.

VÄRLDSKRIGET.

Sedan president Wilsons senaste not överlämnats har Tysklands svar länge låtit vänta på sig. Under oafbrutna gissningar och kommentarier från prässen har detsamma förberedts i samförstånd mellan den nya regeringen och folkets öfvervägande majoritet. När detsamma slutligen föreligger finnes däri knappast något nytt eller anmärkningsvärdt att anteckna utöver hvad som tidigare framkommit i Tysklands föregående fredsnoter. I sak öfverensstämmer det fullkomligt med tyska regeringens senaste hänvändelse, endast två punkter i detsamma äro ägnade att flytta fredsfrågan ett steg framåt. I den förra af dessa går Tyskland in på att *villkoren för utrymmande och vapenstillestånd skola öfverlämnas till de militära rådgifvarnes bedömande samt att de nuvarande styrkeförhållandena vid fronterna skola läggas till grund för de aftal som skola säkerställa organiserandet*. I den andra punkten loftar Tyskland en modifiering af u-båtskriget och underrättar om att alla u-båtschefer som genom trådlöst telegram kunnat nå erhållit regeringens order att *inställa torpederandet af alla passagerarfartyg*. För dem som befinner sig utom denna rayon kan tyska regeringen gifvetvis icke garantera.

Realiter sedt har Tyskland härmed sträckt sig så långt det kunnat för att röja ur vägen alla hinder för freden, och det skall ej längre bero på detta land om replikskiftet mellan Hvita huset och Wilhelmsstrasse utmynnar i nya, ymniga blodsoffer för Europa.

KATEDRALEN SEDD GENOM RUINERNA AF OMKRINGLIGGANDE HUS.

President Wilsons senaste svarsnot bär allt inom sig, fred — såväl som krig. Redan i förra noten har Tyskland afsagt sig all stolthet —

presidentens nya fordran i senaste svaret tangerar hotfullt dess ära. I detsamma skärpes nämligen de allierades villkor i frågan om vapenstillestånd till sådana anordningar att ett återupptagande af fjientligheterna därigenom måste omöjliggöras från Tysklands sida — en ohöjd omskrifning för den rena kapitulationen. Tonen i svaret är på det hela taget anmärkningsvärdt skärpt

EN ÖDE MEN JÄMFÖRELSEVIS SKONAD GATA.

Efter fotografier tagna den 29 Sept.

GREKISKA FRONTEN I MACEDONIEN.

Efter fotos.

1. GREKISKA ARMÉNS GENERALISSIMUS, GENERAL DANGLIS (1) engelske generalen Milne (2). — 2. GREKISKE GENERALEN ZYMBRAKOKIS. — 3. GREKISKE GENERALEN NIDER MED STAB. — 3. BULGARER TAGNA I DERAS EGNA SKYTTEGRAFVAR.

och kategorisk i dess för ett stort och stolt folk äberörande fordringar. — Främst bland dessa synes presidenten siälla fordran på kajsarmaktens öfverflyttande till folkmakt och allt hvad däri kan inläggas. — Huruvida detta tillsynes lika öfverflödiga som öfvermodiga formvillkor skall blifva ett oöfverstigligt hinder, som presidenten lagt i fredens väg, eller om tyskarne ändå till slut skola visa sig vara världens högst kultiverade folk som, trots sin inre och yttre kraft, dock böja ned hindret för att rädda världen — det skall dessa dagar visa och bevisa för samtid och eftervärld.

På krigsskådeplatsen rycker den tyska linjen stadigt tillbaka. Med det jämförelsevis fördelaktiga läge den numera intar, på flera håll garderad af vatten, kanaler, som omöjliggöra effektiva anfall af de förödande och respekterade pansarvagnarna är det att förutse att de åtminstone försöka att hålla denna position, tills dia-

logen mellan Berlin och Washington gifvit ett resultat i ena eller andra riktningen.

Till Vignettbilden å sid. 65.

Den 20 oktober kunde *Karlshamn* fira sitt 250-årsjubileum såsom stad. Det var nämligen den 20 okt. 1668 platsen Bodekull, som den då hette och som genom sin utmärkta hamn redan tidigare af Erik Dahlberg utsetts till plats för en stad, erhöill sina privilegier. År 1675 försågs staden med en fästning, som emellertid redan följande år intogs af danskarna, hvilka såväl vid detta besök som senare 1710 läto den undergå en del profningar.

I våra dagar är stapelstaden *Karlshamn* en vacker, liflig och betydande sjöfarts- och handelsstad med omkring 8,000 invånare.

INNEHÅLL: Bankdirektör Carl Frisk (biografi och helsidesporträtt). — Teater och konst. — "Japanska tämpel" af prof. O. Sirén. — "Georg Brandes" af Aage Heinberg. — Svenska och utländska bilder för dagen. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Spåkvinnans dotter", af Adolf Johansson.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovlkortligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG.